

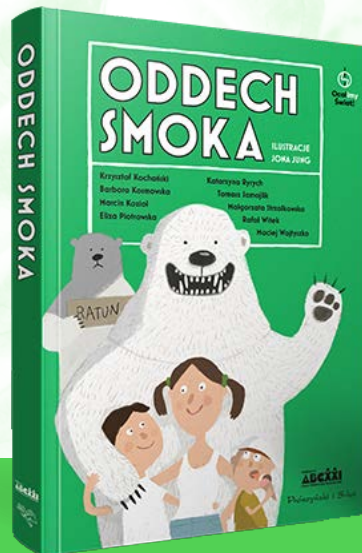

Ocalimy Świat!

Ekoprogram z charakterem
dla uczniów szkół podstawowych

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania
opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Gustaw i Czerwony Kapturek”
z tomu

Temat Wilki i ludzie

Wartości moralne do omówienia przyjaźń, mądrość

Czas realizacji 3 godziny lekcyjne

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Gustaw i Czerwony Kapturek” z tomu „Oddech smoka”

MATERIAŁY EDUKACYJNE

- ✓ zbiór opowiadań „Oddech smoka”, opracowanie wartości na końcu zbioru
- ✓ poradnik „Z dzieckiem w świat wartości” Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej
- ✓ narzędziownik WWF „Duże drapieżniki: wilk, ryś i niedźwiedź. Scenariusze zajęć dla szkoły podstawowej www.edukacja.wwf.pl”

POMOCE I MATERIAŁY

- ✓ komputer, tablica/ekran, kartki, kostki do gry, wydrukowane kody QR

CO WARTO ZROBIĆ WCZEŚNIEJ?

- ➔ Przeczytaj opowiadanie „Gustaw i Czerwony Kapturek”
- ➔ Zapoznaj się z opracowaniem na temat wartości moralnych zamieszczonym na końcu zbioru opowiadań, zwłaszcza z opisami mądrości i przyjaźni
- ➔ Wydrukuj załącznik nr 1 z kodami QR; wytnij je i schowaj w sali lekcyjnej tak, aby były możliwe do odnalezienia, ale żeby odnalezienie ich nie było zbyt prost,
- ➔ Przygotuj kostki do gry – jedną na parę
- ➔ Przygotuj białe kartki A4 – tyle, ile dzieci

DODATKOWE INSPIRACJE

- ➔ https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/narzedziownik_duze_drapiezniki_.pdf – duże drapieżniki (wilk, ryś, niedźwiedź), scenariusze zajęć, str. 4, 14, 20 – wilk, str. 25-29 – tropy wilka, str. 43 – maska wilka, str. 52 – cień wilka
- ➔ <https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/gatunki%20leśne.pdf> – memory: zwierzęta i rośliny leśne – plansza nr 1
- ➔ https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/narzedziownik_duze_drapiezniki_.pdf – str.29 – tropy wilka

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Gustaw i Czerwony Kapturek” z tomu „Oddech smoka”

**Prowadząc lekcje w oparciu o ten scenariusz,
realizujesz podstawę programową**

✓ EDUKACJA POLONISTYCZNA

Uczeń:

- ✓ słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby
- ✓ wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą (...)

✓ EDUKACJA PRZYRODNICZA

Uczeń:

- ✓ rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną

✓ EDUKACJA MATEMATYCZNA

Uczeń:

- ✓ dokonuje klasyfikacji przedmiotów
- ✓ liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.

✓ EDUKACJA SPOŁECZNA

Uczeń:

- ✓ ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: (...) przyjaźń (...)

✓ EDUKACJA INFORMATYCZNA

Uczeń:

- ✓ posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania

✓ KRYTERIA SUKCESU UCZNIWA

- ✓ tworzy wypowiedzi ustne w nawiązaniu do treści tekstu, odpowiada na pytania nauczyciela dotyczące tekstu
- ✓ wyjaśnia pojęcia: wataha, obroża telemetryczna
- ✓ zna kilka faktów z życia wilków
- ✓ zna przynajmniej 2-3 powiedzenia/przysłowia związane z wilkiem
- ✓ rozumie, czym jest przyjaźń
- ✓ wie, co to jest mądrość i czym różni się od inteligencji i wiedzy (cel: dobro)
- ✓ segreguje obiekty według podanego kryterium
- ✓ wykonuje pracę plastyczno-techniczną według instrukcji
- ✓ naśladuje ruch nauczyciela, reaguje na usłyszaną komendę

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- ➔ **Przeczytaj uczniom/uczennicom opowiadanie „Gustaw i Czerwony Kapturek” Krzysztofa Kochańskiego.**

- ➔ **Zadaj pytania sprawdzające zrozumienie opowiadania:**
 - ❓ O czym jest ten tekst?
 - ❓ Czego dowiedzieliście się o wilkach z tego opowiadania?
 - ❓ Do czego służy obroża telemetryczna? (przyrodnicy zakładają ją zwierzętom, aby śledzić ich życie i trasę wędrówek, w ten sposób zbierając materiały do badań naukowych)
 - ❓ Czym jest wataha? (wilcza wataha, najczęściej złożona z 4-5 osobników, to grupa wilków, której organizacja przypomina tradycyjną rodzinę. Każdy osobnik ma w niej swoje miejsce, a wszystkich łączą silne więzi. Para rodzicielska wilków pełni funkcję dominującą, a dzieci i osobniki stare i chore mogą liczyć na specjalną opiekę)

- ➔ **Opowiadanie oprócz wątku przyrodniczego mówi też o przyjaźni. Czym jest przyjaźń? A czym nie jest? Czy ktoś doświadczył lub słyszał o fałszywej przyjaźni między ludźmi? Czym taka przyjaźń się objawia? Czy zdarza się, że zwierzę – np. pies wywodzący się od wilka - może obdarzać kogoś fałszywą przyjaźnią?**

- ➔ **Czym jest mądrość, a czym nie jest?**

(nie jest tożsama z inteligencją ani wiedzą, choć zarówno wiedza, jak i inteligencja sprzyjają podejmowaniu mądrych, służących dobru wyborów/decyzji). Jednak wiedzę i inteligencję można wykorzystać do złych celów. Mądrość skłania do realizacji dobrych celów - taki jest cel i intencja mądrości. **Na czym polega mądrość ludzi, a na czym polega mądrość zwierząt przedstawionych w opowiadaniu?**

- ➔ **Czy tępiąc wilki ludzie postąpili mądrze? Jakie są skutki braku dużych drapieżników w przyrodzie?**

(naruszona zostaje równowaga ekosystemu i inne gatunki nadmiernie się rozmnażają, np. populacja jeleni, czym zagrażają roślinom i tym samym innym gatunkom roślinożerców, które tracą pożywienie, w efekcie też człowiekowi)

- ➔ **Porozmawiaj następnie z dziećmi o „spotkaniach” z wilkami: kto je widział na żywo i gdzie? W jakich bajkach/filmach występują wilki? Jakim bohaterem jest tam wilk? Jest postacią pozytywną czy negatywną?**
 - ➖ „Wilk i zajac” – postać negatywna
 - ➖ „Czerwony Kapturek” – postać negatywna
 - ➖ „O wilku i siedmiu kozłatkach” – postać negatywna
 - ➖ „Trzy małe świnki” – postać negatywna
 - ➖ „Akademia Pana Kleksa” – postać negatywna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Możesz zaproponować dzieciom wspólne obejrzenie fragmentu jednej z powyższych bajek lub innej, w której jednym z bohaterów jest wilk.

- ➔ **Zaprezentuj uczniom/uczennicom fakty z życia wilków i zwróć ich uwagę na to, jak bardzo krzywdząca i często przekłamana jest potoczna wiedza i opinia ludzi o wilkach. Możesz wykorzystać poniższe materiały:**

- 🕒 film WWF: <https://www.youtube.com/watch?v=aq4-F-DqyRk>

- 🕒 film „10 faktów o wilkach” (2:14 min): <https://www.youtube.com/watch?v=SmcRnpEerPU>

- 🕒 artykuł: <https://www.wwf.pl/zagrozone-gatunki/wilk>
(na dole strony jest galeria, którą możesz wyświetlić swoim uczniom)

Ważne jest, aby w tej części zajęć wybrzmiało, że w Polsce zostało tylko około 2000 wilków. Człowiek, budując coraz to nowe osiedla i autostrady, ograniczył naturalne siedliska tych zwierząt. Tymczasem wilk instynktownie dąży do zdobycia pożywienia. Mając coraz mniej miejsca w lasach, gdzie może polować na dzikie zwierzęta, czasami poluje na źle zabezpieczone zwierzęta hodowlane. Za sprawą takich sytuacji powstał negatywny wizerunek wilka. Zaczęto bezwzględnie go tępić i jego populacja bardzo zmalała w całej Europie i w Polsce. Od 1998 roku wilk jest w całej Polsce pod ochroną. Zwierzę to z natury jest niezwykle inteligentne, wytrzymałe i opiekuńcze w stosunku do swojej watahy.

Aby pokazać uczniom i uczennicom jak przekształcanie siedlisk i ich fragmentacja wpływa na leśnie zwierzęta, w tym na wilka, warto skorzystać ze scenariusza lekcji „O zwierzętach i ochronie ich siedlisk” z narzędziownika „Duże drapieżniki”.

- ➔ **Zaproś dzieci do zajęć według wybranego przez siebie scenariusza: „Jak podglądać zwierzęta w terenie”, „Maski zwierząt” lub „Cienie w lesie” z narzędziownika „Duże drapieżniki: wilk, ryś i niedźwiedź. Scenariusze zajęć dla szkoły podstawowej www.edukacja.wwf.pl”.**

Zabawy te rozwijają zdolności manualne, a przy okazji przekazują wiedzę na temat gatunków zwierząt zamieszkujących nasze lasy, w tym wilka. Zaproponowane aktywności rozwijają właściwe nastawienie do zwierząt na różnych płaszczyznach.

- ➔ **Zaproponuj teraz dzieciom zabawę ruchowo-dramową. Opowiadaj historię i wykonuj ruchy, które będą ilustrowały treść.**

Poproś, aby dzieci je naśladowały. Dodatkowo zawsze, gdy usłyszą słowa „Czerwony Kapturek” odpowiadają: „Ulala”.

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Gustaw i Czerwony Kapturek” z tomu „Oddech smoka”

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Historia może brzmieć tak:

Był słoneczny, piękny dzień. Czerwony Kapturek, jak zwykle wstał rano, szybko umył buzię i zęby, spakował się do szkoły, pomachał mamie na pożegnanie i wybiegł z domu, by zdążyć na autobus. Ten, dość długo nie przyjeżdżał więc Czerwony Kapturek z nudów postanowił liczyć chmury na niebie: 1. chmurka, 2. chmurka, 3. chmurka... Gdy doliczył do 20 nadjechał spóźniony autobus. Czerwony Kapturek, aż podskoczył z radości na jego widok. Hyc, hyc przeskoczył szybko stopnie autobusu i usiadł na przednim siedzeniu tuż obok swojej przyjaciółki Ani. Dziewczynki tak zawzięcie rozmawiały o filmie „Ginące gatunki”, że w ostatniej chwili zorientowały się, że już są na miejscu. Szybko wyskoczyły z autobusu i podbiegły do szkoły.

- Mam ciekawą propozycję dla pani! - zawołały do zbliżającej się do nich wychowawczynie.

W tym momencie urwij opowiadanie i poproś, aby usiadły na miejsca. Następnie podziel na 3-osobowe grupy (na przykład według wylosowanego koloru). Poproś, aby w grupach dzieci pomyślały, jaką propozycję mogły mieć dziewczynki? Zadanie polega na tym, aby po namyśle jedna osoba z grupy wyszła na środek i za pomocą pantomimy tę propozycję/czynność przedstawiła. Pozostałe grupy odgadują co to jest.

➔ **Zaproś uczniów do poszukiwań ukrytych w sali kodów QR. Powiedz, że jest ich 5. Jeśli w klasie masz co najmniej jeden tablet lub smartfon, udostępni go uczniom, aby po kolei skanowali odszukane kody i czytali ukryte w nich przysłowia/powiedzenia o wilkach. Odczytane zdania zapiszcie na tablicy. Wspólnie wyjaśnijcie ich znaczenia:**

- ☑ „Patrzyć wilkiem” – patrzeć wrogo, nieufnie
- ☑ „I wilk syty i owca cała” – kiedy dochodzimy do porozumienia, z którego są zadowolone obie strony
- ☑ „Nie wywołuj wilka z lasu” – nie prowokuj niemiłej sytuacji
- ☑ „Wilk w owczej skórze” – ktoś, kto udaje kogoś innego/lepszego, osoba zakłamana
- ☑ „Wilczy apetyt” – duży apetyt na coś
- ☑ „Nosił wilk razy kilka, ponieśli i wilka” – wiele razy komuś złe zachowanie uchodziło na sucho, jednak na końcu spotkała go kara.

Zwróć uwagę uczniów, że wszystkie te przysłowia pokazują wilka w złym świetle, podsycając strach i nienawiść do tego zwierzęcia jako do niebezpiecznej dla człowieka bestii. Niestety poprzez język, bajki, przysłowia budujemy niesprawiedliwe, negatywne nastawienie do tych mądrych, unikających człowieka i potrzebnych przyrodzie zwierząt.

Poproś dzieci o stworzenie 5 przysłów, w których wilk będzie bohaterem pozytywnym. Zapiszcie te przysłowia na tablicy i do zeszytów.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- ➔ Na koniec przedstaw uczniom/uczennicom akcję „Adoptuj wilka”
<https://pomagam.wwf.pl/adoptuj-dla-dzieci/wrazliwy-wilk> i ustalcie wspólnie, czy chcielibyście się włączyć do niej. Jeśli tak, to pomyślcie jak zdobyć fundusze na jej cel?

Uwaga! Odrzucamy opcję, że pieniądze weźmiemy od rodziców. Tak byłoby najłatwiej i najszybciej, lecz mało edukacyjnie. Niech dzieci poczują sprawczość, że one same mogą podjąć działania, w wyniku których zyskają fundusze. Być może zorganizujecie wyprzedaż garażową lub stworzycie małe dzieła sztuki na sprzedaż - gipsowe figurki wilków lub ich portrety na kartonie, które nabędą znajomi lub sąsiedzi. Warto w takie aktywności włączyć rodziców. Gdy przedstawisz dorosłym edukacyjny walor całego przedsięwzięcia (adopcja zwierzęcia, samodzielność, aktywizacja uczniów, nauka poprzez praktyczne działanie), z pewnością zyskasz wielu sprzymierzeńców.

- ➔ Podziękuj uczniom za udział w zajęciach. Jeśli zostanie ci trochę czasu na zajęciach możesz zaprezentować dzieciom komiksy „Serce wilka”:
https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/SERCE_WILKA.pdf
„Czerwony Kapturek”:
https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/komiks_czerwony%20kapturek.pdf